

PŮJČENÉ KOPCE

HOST

SCOTT PRESTON

Napínavý román na pomezí thrilleru
a amerického westernu

PŮJČENÉ KOPCE

Přeložila
Viktorie Hanišová

SCOTT PRESTON

Brno 2025

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu
čl. 4 směrnice 2019/790/EU je bez souhlasu nositele
práv zakázána.

The Borrowed Hills

Copyright © Scott Preston 2024

Cover images © Alamy Photo Stock;

© Shutterstock.com

Map drawn by Jeffrey L. Ward

Translation © Viktorie Hanišová, 2025

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2768-7 (PDF)

ISBN 978-80-275-2769-4 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2770-0 (MobiPocket)

PRVNÍ ČÁST

Prázdný kraj

Ján

Farma se nacházela na jedné ze čtrnácti fialovozelených pouští, v rokli široké deset kilometrů se srázy pokrytými sutí, kde období dešťů trvá dvanáct měsíců v roce a kde je voda věčně kyselá a půda zase octovitá. Je to svažité kraj proslulý svými jezery, my však žijeme na zdejších kopcích. V mraky požíraných horách, známých jako holovrchy. Žádný z holovrchů není vysoký, ale všechny jsou strmé a srázy jsou pokryté trpasličí trávou a vrstvou hlíny tenkou jako čajová skvrna.

Chováme stáda na stěnách skalisek a ovce učíme, aby žraly všechno — trvalo jim to pět tisíc let, ale nakonec se to naučily. Nechávací po sobě akorát holý, černě nasáklý kámen a zamílovaly si chuť mechu. Všechno to začalo v Curdaleském údolí, v dobách, kdy na lukách ještě rostlo divoké kvítí a země byla dostatečně rovná, aby se tu daly prodávat ovce. Jácísi lidé se tu rozhodli usadit a postavili si vesnici zvanou Bewrith. Nejdřív to bylo jen tržiště, pak se však prokutali k uhlí pod holovrchy a potom k břidlici, a když došla i ta, začali se tu stavovat pro šunku a hranolky turisté mířící do pohlednicové krajiny.

To všechno se nachází v Cumbrii. Údolí, vesnice i farma. Uměle vytvořené hrabství, na severu ohraničené dělicí čarou mezi Anglií a Skotskem a jaksi nepatřící ani k jedné zemi. Na východě leží Yorkshire a Northumberland s hřebenem Pennin, které nás chrání před tamějšíma incestními očima. Na západě se nachází Irské moře a ostrov Man, pokud vás přepadne chuť zaplavat si. A na jihu je jih, který nikdy není dostatečně daleko.

Lidé v holovrších jsou přátelští jako všude jinde. Tak přátelští, že když si všimnou vašeho domu u skaliska, radši si

ten svůj postaví dost daleko na to, abyste si ho sami nikdy nevšimli.

Kilometry prázdného kraje jim slouží místo silných stěn.

Teď už se do vesnice moc často nedostanu a dřív, před nějakými třiceti lety, to bylo ještě míň. Vesnice je pořád stejná. Stojí v ní dvě hrubě omítnuté hospody, jedna natřená nabílo a druhá nažluto, což dělá jednu hospodu na dvacet domů, které jsou postavené z břidlice, na pohled zubaté, a když je sucho, cihly zezelenají, a když je mokro, tak zase zešedivějí. Lidi v Bewrithu, všech zhruba dvě stě zdejších obyvatel, vám řeknou, že nevládní nic kromě výhledu a že jim to nevadí. Všechno, co potřebují k životu, se vyřeší samo od sebe, protože lidi si tu jeden druhého hledí. Jen co začne mrholit, schovají vám prádlo, a když přijdou povodně, nachystají vám pytle s pískem a kromě toho dohlédnou i na vaši babičku či děti a nevynechají ani vaši starou. I na vás dávají pozor. Lidi si vás můžou hledět vícero způsoby. Musíte vědět, kdy vypění, aby vám nenateklo do bot.

Přesně takhle vám chci představit Williama Herna. Jediného z nás, o koho se někdo zajímá. Chovatele ovcí. Když o něm lidi spustí — vždycky se rozpovídají o tom, jaký to byl šílený starý hajzl, jako by jim bylo odjakživa jasné, že má zlodějinu a zabíjení v krvi, a jenom se mu neodvážili říct, aby toho nechal. To ale nebyl William, jakého jsem znal, a já ho znal delší dobu než kdokoli, kdo ještě žije, a protože teď je mrtvý, tak asi déle, než by ho vůbec někdo mohl znát. Když vám řeknu, že to byl většinou rovný chlap, říkám to proto, že to je podle mě pravda.

Byl to farmář, ovčák, lepší než někteří, ale o nic víc extra než většina. Farmářův syn a farmářův otec a farmářčin manžel. Byl tichý, a tak jsme ho považovali za zásadového, a když

mluvil, bylo to k věci, jako by hodně četl noviny. Když mohl, vystačil si sám nebo se svou rodinou. Byl pyšný na svůj dům, ale nikdy v něm neuklízел. Bylo mu asi tolik jako mně, ale to by vás nenapadlo. První vousy, které mu vyrašily na bradě, byly šedivé, ale nikdy nezestárl, ačkoli byl starý odjakživa. Během posledních sedmi let života nosil voskovaný kabát, který mu sahal po kotníky. Zapínal si ho až ke krku, takže připomínal kněze. Jeho manželka Helen mu nedovolila nosit ho do domu, protože strašně páchl hnojem a divokou hořčicí.

Stejně jako spousta lidí z kopců se ve vesnici moc neukazoval. Místní věděli, že někde venku dělá svou práci a že na něj natrefíte akorát, když se ztratíte v holovrších nebo nespustíte z očí jeho židli v Koruně. Ačkoli byl oblíbený, dokonce i respektovaný — vždycky to byl chlap, kterého nechcete s ničím otravovat, přestože byste mohli, kdybyste to měli zapotřebí. Svou roli turistické atrakce bral až trochu moc vážně. Našlo se dost turistů, kteří se dušovali, že zahlédli farmáře, co na ně zíral z místa vzdáleného celý lán, nebo ho viděli, jak míří prstem na cedule, které rozmisťoval po okolí a na nichž stálo *Psi bez vodítka budou zastřeleni*. Když se tomu zasmáli, sám se na ně rozštěkal jako pes.

V praxi to znamená, že svým způsobem to byl odjakživa potrhlý zmetek. Budme ale k sobě upřímní, to samé by se dalo říct o komkoli z nás. V hlavě si nosíte jen to, co máte kolem sebe. Ovce, psy a pole. A když se kolem vás nachází jen pustina, pak se o vás dá říct, že jste lidi, co mají v hlavě vymetené.

Nejdřív vám povyprávím o slintavce a kulhavce. Většina o tom nemluví, protože se bojí, že se nemoc vrátí, když o ní spustí. Bez ní by to ale byl jen příběh o tom, co provedl William, a ne o tom, co ho k tomu dohnalo. Začalo to zjara roku 2001. Tedy aspoň pro nás v Cumbrii. Jak jsem se dozvěděl, nemoc

propukla o pár měsíců dřív u nějakého imbecila v Northumberlandu, který krmil prasata kousky jiných prasat z koutů světa, kde jsou zvířata lidem lhostejná. Říká se, že prasata sežerou všechno, včetně chorob.

Tou dobou jsem znovu bydlel na otcově farmě. Říkalo se jí Montgarth a bylo to malé místo, které se odlouplo ze silnice, ojedinělý otisk palce v údolí. Dům, ve kterém jsme žili, a vedlejší stodola se odjakživa propadaly do země, každý rok o další píď, a vytlačovaly propustnou zeminu, takže hlína ustoupila a vytvořila kolem domu val. Z toho, jak se otec o dům staral, byste si bez výčitek mohli myslet, že tam nikdo nebydlí, pokud byste však k němu přišli blíže, rozštěkalo by se na vás psisko. Zídky na poli byly ponechány svému osudu a díry v nich se přikrývaly dřevěnými paletami nebo rolemi ostnatého drátu.

V té době jsem tam pobýval už asi půl roku a pomáhal otci s prací. Otec byl už tak sešlý, že jsem zapomněl, proč jsem od něj vlastně vypadl. Stejně jako ve všem, co kdy dělal, sešel po svém. Měl namířeno k sedmdesátce, což pro někoho jako on, kdo celý život pracoval rukama, znamenalo osmdesátku. Dokázal zdvihnout nad hlavu ovci, ale celých deset minut se plazil do schodů, aby se vymočil. Tři prsty na pravé ruce se mu zkroutily do dlaně, a stejně pořád rejdil strojkem na stříhání ovcí, aniž si chránil klouby a palec. O pomoc si jakživ neřekl, ale když jste mu nepomohli, seřval vás do kuličky. Tím se vám akorát snažím vysvětlit, co byl zač. Předtím jsem byl pár let pryč a jezdil s kamionem. V sezoně jsem makal na polích a nechával za sebou mraky vápna, dlouhé jako východní pobřeží. Tamější kraj je tak placatý, že byste mohli ujít patnáct kilometrů a stejně byste pořád viděli obláček prachu, který se za vámi zvedl po ránu. Když mi otec zavolał, měl jsem zrovna

plné ruce práce. Kde splašil moje číslo, netuším, a řekl mi: „Kdy se vrátíš domů?“

„Nemám to v plánu,“ já na to. „Brzo se někde usadím a trochu si vydělám. Nepřijde ti to povědomý? Postavím se na vlastní nohy, jak jsi mi pořád vtlokal do hlavy.“

„Nezní to tak.“

„Jsi hluchej?“

„Míň, než si myslíš,“ řekl.

Za týden jsem byl zpátky ve svém pokoji.

Když jsme o té nemoci uslyšeli poprvé, zrovna jsme čekali, až rozkvete nový rok. Nedoověděli jsme se o ní v místních zprávách. Ani v rádiu. Přišlo to šeptandou, *slintavka a kulhavka se vrátily*. Lidi, jako jsme my, kteří tráví celý den akorát s ovce, si moc klevetění neužijí.

Slintavka a kulhavka. O co šlo, si pamatovali jen místní v otcově věku.

Dostali jsme dopis. Než jsme sebrali odvalu ho otevřít, válel se celé dopoledne na zemi. Bylo v něm plno obrázků, katalog dobytku s odhalenou tlamou, abychom věděli, po čem pátrat. Ovce, které lenivěji a hubnou. Které polehávají, jako by si z kostí udělaly hnízdo. Nohy, hlava ani oči se nehýbají. Na nohou puchýře, nohy bílé, nohy v rozkladu. Puchýře v tlamě, na dásních nebo na jazyku. Jsou na dotek horké a vysévají se po celém těle. Jehňata, která se rodí mrtvá, jako by měla víc rozumu než zbytek. Tohle všechno stálo v tom dopise a pak se v něm ještě psalo, abychom drželi stádo uvnitř nebo aspoň co nejbliž domu. Zabránili mu, aby se rozlézalo po holovrších. Otec se na dopis podíval a řekl mu, ať jde do hajzlu. „Nic takovýho neudělám.“

„Vypadá to, že přesně to chtějí. Nedělat nic.“

„Nehnu ani prstem. Nechám stádo, ať si trajdá, kde se mu zachce. Ovce mají svou hlavu.“

„Píšou tu, že když to chytí, umřou.“

„He, a abysme některým zabránili umřít, dovedeme je všechny na pokraj smrti. Dává ti to smysl?

„Je to složitější.“

Řekl mi, ať jdu do hajzlu.

Na větších místech, farmách, kde se chodí na záchod s mapou a kde jsou stodoly dlouhé jako lán, se ovce dají chovat uvnitř. Mají tam noční osvětlení, aby zůstaly v klidu, a vrata na západku, která prostor rozdělí na hotelové pokoje pro každou jehnici, bahnici, berana a skopce. Každý den je možná brát na vodítku na vycházku po výkrmně a na seně je menší tláčenice než na poště. U nás to tak ale nechodilo. Zatímco my jsme Montgarth označovali jako drobnou farmu, jiní jí říkali pozemek na hraní. Tehdy nám ve stádu zbylo jen dvě stě ovcí. Mohlo by vás napadnout, že se tím pro nás celá věc zjednodušila, ale zrovna jsme měli před bahněním. Nemohli jsme říct samicím, aby si nechaly jehňata v břiše dalších pár měsíců, než je zavřeme do dvou výběhů poblíž domu.

Naše stádo žilo nadivoko v otevřených holovrších tři sta metrů nad údolím. Nechali jsme ovce, ať se promenádují po srázech a skaliscích za posledními kamennými zídkami — které měly odrazit horskou mlhu. Večeři si připravovaly z toho, co se kroutilo po skalách a boulich na stromech, a z chomáček lišejníků na svrchní straně kamenů, z nichž některé měly zářivější zelenou barvu než to, co vypouští jaderná elektrárna Sellafield. V puklinách balvanů se schovávala ostrice, tuřice a kapradí a taky vřesovec, který kvete růžově a s přicházející zimou znachoví. Otec byl mrzutý a zamykal se vevnitř místo dobytka, díval se na telku a nechával si pod halogenovou lampou napuchnout omrzliny, po boku s jediným psem, kterého jsme měli.

Vyrazil jsem ještě za tmy. Ovce spaly výš, než ve skalních průvrách hnízдили lejsci a holubi, a ještě výš, než si stavěli hnízda sokoli shlížející dolů na svou večeri. Polehávaly na holé zemi s ostrými výstupky v zádech, s uchem přitisknutým k zemi, a poslouchaly, jestli se na ně nevalí kameny. Nebylo to místo vhodné pro čtyřkolky a upřímně řečeno ani pro lidi. Přelezl jsem přes brány na pastvinách, abych se připravil na to, co přijde, a uviděl jsem dvě skalnaté kupole, které značí, že opouštíte montgarthské lučiny. Prvnímu svahu za nimi jsme říkali *kůrka*. Vítr se na něj valil jako řeka, a když jste si začali mnout oči, abyste z nich dostali nafoukaný písek, věděli jste, že jste skoro na konci. Jakmile jste ho překonali, dostali jste se na široký hřeben, na němž se každý víchř proměnil ve vichřici a podél jehož zadní části se vinul hřbet až na vrchol zvaný Gum Knott. Jednou nohou jsem šel po suti a tou druhou po pružné trávě. Kráčet jsem plynule. Dokud nepřijde večer, ani si nevšimnete, jak moc jste na podobných místech osamocení. Země nemá konec a každý hrbolek se může proměnit v sráz a zdejší balvany jsou tak velké, že si je můžete splést s oblohou, přesto se vám nejde těžko, protože jediná cesta je ta, kterou si vaše rodina vyšlapává už šedesát let.

Jakmile baterka zavadila o jedno ovčí oko na široké římse porostlé hasivkami, zahlédl jsem stádo. Ovce ležely na hromadě, takže si navzájem sloužily jako větrolamy, a střídaly se v tom, která bude dělat peřinu. Musel jsem je vzbudit. Hulákal jsem, div jsem si neztrhal mandle, a ony mi odpověděly bečením. Počkal jsem, až se ke mně stádo vydrápe, a zatímco ovce scházely po skalní římse, počítal jsem tak, jak to děláme my ovčáci: ján, tán, tedrt, medrt, pimp. Když chcete pohnout stádem, trik spočívá v tom, že předsunete dominantního berana a zbytek ho následuje. Ovce se jim neříká bezdůvodně.

Za normálních okolností bych byl vůdce já a ony by šly tak blízko za mnou, že kdybych se vrhl ze skály, zřítily by se taky. Byly však zvyklé na mého otce a kbelík granulí jim dlouho nevystačil. Nezbylo mi než na sebe vzít roli ovčáckého psa. Plácal jsem je pod plecí, aby popoběhly, hulákal na ně, aby pochopily, co říkám, šťouchal je do žeber, aby se hnuly, stejně jako to dřív dělávaly jejich matky. V obou rukou jsem třímal hůl, abych mohl chytat skokany a nasměrovat je dolů z hory. Březí samice je zvědavá poslouchat podobně jako jakákoli jiná těhotná holka. Když jsme sešli dolů ke kamenným kupolím, jednu z těch sviní jsem nesl na zádech.

Nahnat je na dvě pole byl jenom začátek. Jestli znáte Cumbrii, víte, že tam s oblibou prší. A jestli ji neznáte, pak byste měli vědět, že v některých dnech se to v ní tak zelená, až vás z toho bolí oči, a nevděčíte za to modré obloze. Toho týdne se mraky napěchované deštěm chystaly puknout a kvůli dvěma stovkám ovcí, které se musely vyspat na poli určeném pro padesát ovcí, se půda proměnila v břečku. Všechna zvířata ji celodenně valchovala — bahno jim ušpinilo boky a slepilo srst. Pokaždé když jsem se k nim vrátil, se mi zdálo, že vrstva bahna ještě zesílila. Došlo to tak daleko, že větší bahnice, březí samice těsně před porodem s břichem, které táhly po zemi, vysedávaly celý den na jednom místě, protože se nenamáhaly pohnout.

Po třech dnech se na ně přišel podívat otec, bylo to poprvé, co vyšel ven. Stál v blátě a prohlásil: „Dvacet centů hluboko. Jen to vidím a zaseknou se mi holiny v bahně. Tady je nechat nemůžeme, Steve.“

„Chceš je vzít k sobě dovnitř? Je fakt, že jsi se v životě budil i do horšího.“

„Jdi do hajzlu.“

„Víš, že nikam jinam nemůžou.“

„Jestli do té břčky vyšplouchne jehně, ven už se nedostane.“

„Tak na ně budu dávat bacha. Budu to udržovat co nejčistší.“

„Budeš dávat bacha na všech šedesát březích samic? A Noemovu archu postavit nechceš?“

„Tak se budeme střídat.“

„Takže střídat? Uděláme to takhle. Ty začneš a já za tebou přijdu, až se na to budu cejtit.“ Když odcházel, zaslechl jsem, jak za mnou volá, že jsem pitomý hovado.

Byly to silné ovce a dobré rodičky, ale jehňata se občas utopí i během suchých let. Na farmě jsme měli jen herdwické ovce. Nikde jinde na světě se nechovají a my to chápali jako něco, na co bychom měli být pyšní. Ne jako varování. Jsou vyšlechtěné tak, aby dokázaly přežít na svazích holovrchů, kde prší ze strany a šikmo a déšť někdy vystřeluje i ze země. Kdybyste se mě zeptali před tou nemocí, řekl bych vám, že přežijí všechno. Jsou odolnější než horské kozy, a když se někdo šklebí kvůli špatnému počasí, koukají se na něj jako na blázna. Bílé hlavy ve tvaru cihly, hranatější a silnější než skalnaté stěny kolem nich. Nechávali jsme je zarostlé a stádo žilo celé měsíce nadivoko. Když se vracely na zimu, srstnatý kabát, dvakrát větší než holé tělo v něm, se na nich bimbalo. Chomáčky šedé vlny prošpikované modrou a červenou značkovací barvou a několik týdnů starými uschlými lejny.

Mohl jsem je akorát ve dne v noci sledovat a čekat, až začne rodit první. V hlavě jsem si načrtl plánec bahnic, které měly nejbliž k porodu, a kroužil kolem stáda, abych je jednu po druhé zkontroloval. Snažil jsem se co nejlíp vykydávat výběh a kopal tak hluboko, že jsem se málem prokopával do pekla, a tam, kde se ovce nemohly hnout, jsem se sotva držel na nohou. Vyrobil jsem si cestičku z obrácených žlabů. Vydupal

jsem lůžka a nasypal na ně dřevěnou drť. Když jsem si chtěl dát pauzu, zdřímnuv jsem si v landroveru nebo jsem si lehl k zídce jako ovce, které už zmáhalo stání. Čtvrtou noc, kdy jsem se probíjel bezdným bahnem, byla naše největší holka připravená, přestala žrát, celý den se postila a pak se s propadlými kyčlemi a vypouklým vemenem sama dopotácela do rohu. Otec se vynořil, jako by věděl, že už je načase. Měl na sobě široký rybářský klobouk, naražený do půli uší, a posadil se vedle mě s čajem v termosce. „Vybrala si správnou noc.“

„Kdybych celej den prochrněl, řekl bych to samý,“ já na to.

„Nejsem člověk, kterej by promarnil šlofíka.“ Napil se z termosky. „Víš, že tvoje máma měla tohle období roku nejradši? Bahnění. Myslím, že se tou dobou taky moc nevyspala.“

„Vzpomínám si.“

„Jasně že jo.“

„Co by řekla na tohle?“

„Už jsme na tom bejvali hůř. Jseš moc mladej, aby sis to pamatoval, ale stádo nám jednoho roku onemocnělo, bylo to hodně špatný a přišli jsme o polovinu jehňat. Jehňata vycházely ven úplně zkroucený a jejich mámy se zakalenejma očima narážely do zdí.“

„Teď na tom zase nejsou tak zle, když se to vezme kolem a kolem.“

„Snad ne. Víím, že jsi stejnej jako ostatní. Myslíš si, že mi kape na karbid, když jsem nechal stádo, aby se takhle scvrklo, ale každá z nich vydá za deset jinech z ostatních farem.“

„Proto za ně taky dostáváš desetinásobek.“

„Měl bych, kdyby měli něco v palici.“

„Za polovic jsou levný.“

„Nemel nesmysly.“ Vstal, aby si k sobě přitáhl jednu ostříhanou ovci.

„Netvrď mi, že to není jedna z nejpěknějších bahnic, jakou jsi kdy viděl.“ Začal ji hladit po zádech, aby mi ukázal, jak jsou rovná. Mačkal jí svalovinu na pleci a bocích, stahoval jí tlamu dozadu, až vykoukly zuby rovně poskládané nad sebou. „V některých z nich se skrejvá tři sta let ovcí. Všechno jsou to potomci admirála Rusta. Psalo se o něm v knížkách.“ Nechal ovci, aby se vrátila ke stádu. „Ty to nevidíš, že ne?“ řekl a zasmál se pro sebe. „Nikdy jsi to neviděl.“

Seděl jsem tam potichu jako vždycky, když se choval takhle.

„O tomhle mlel v jednom kuse můj tatík. *Musíš jim dát všechno*. Pokaždý, když se nad tím zamyslím, mi to přijde pravdivější. To ovce nás mají živit, a ne naopak, ale do výsledný kalkulace se nezapočítávají kousky nás, který se nám už nevrátí. Rok za rokem rok jsme churavější než ten předchozí, a teprve když ze sebe vydáme většinu, pocítíme, že nám to chybí, a pochopíme, jaký obchod jsme uzavřeli.“

„Tak co teď?“ zeptal jsem se ho.

„Dají nám vědět.“

Naše velká holka si našla jedinou suchou trávu, která nám zbyla, a ležela tam až do svítání, kdy jí praskla voda. Hlavu měla položenou v blátě. Žebra se jí klepala, jako by se jí chtělo zvracet, a hodinu tlačila na boku. Černé jehně si samo protrhlo vak a bahnice se otočila a olízala mu sliz z čumáku a očí, aby mohlo mrkat. Pak slehla další bahnice. Hrbatá holka s úsměvem nakřivo. Vystřelila z ní tři jehňata jako řetěz buřtů a matka jim zhltila plodový obal dřív, než jsem se k ní dostal. To nastartovalo i ostatní. Funěly na boku nebo se krčily, zasouvaly si nohy pod tělo a některé stály nebo chodily a rodily jehňata s oběma očima dokořán, na lelkování neměly čas.

Otec se po té noci vrátil, zůstal se mnou až do posledního porodu — makal tak, jak jsem ho ještě nikdy neviděl. Pod

každou paží jednu ovci a tvář zrudlou zimou a ještě rudější potem. Snášel jejich kopání a trkání, klouzal pozadu v hlinách, pak po prstech na nohách, potom po rukou a po kolenou, a takhle s sebou stahoval samice do bahna. Jen z jeho odfukujících tváří bylo poznat, že to v břečce je on. „Zpomal,“ řekl jsem mu. „Chceš, aby to s tebou seklo?“ Řekl mi, že to s ním seká už od druhé světové války. Donutilo mě to pokračovat ve stejném tempu, dřít tak, abych si vzpomněl, k čemu mám soply v nose. Nepolevit a nenapít se vody ze strachu, že by to moje tělo mohlo chápat jako znamení k přestávce. Přišlo mi, jako bychom si mysleli, že když do toho dáme všechno, nebudou nám to moct vzít.

Mezi samicemi byla i jedna dvouletá bahnice s králíčíma ušima a vlnou červenou skoro jako muchomůrka. Měla těsně před porodem, přesto ležela nečinně — snažila se tlačit, ale místo toho jen kašlala. Smrděla jako koš, který je potřeba vynést. Povedlo se jí vytlačit ze sebe přední nohy a pokoušela se stát nebo sedět na zadku, a tak jsem ji překlopil na bok, nalehl na ni a mlezivo mi postříkalo tričko. Dostal jsem se do ní. Ležela se všema nohama ve vzduchu a s mojí rukou uvnitř, řečeno jemně. Svázal jsem nohy jehněte k sobě špagátem a trochu jimi zavrtěl, aby vznikl prostor. Zkoušel jsem porod rozjet nanovo.

Když jehně vyšlo ven, kouřilo se z něj a já do něj strčil, abych zjistil, jestli se dokáže hýbat samo od sebe. Podíval jsem se i na ni, ale každé její nadechnutí bylo kratší než to předchozí, a tak zbylo na mě, abych s jehnětem trásl, dokud se samo nerozchodí. Pak umřela. „Musíš ho pojmenovat,“ řekl mi přes rameno otec.

„Odkdy dávaš ovčím jména? A navíc beranovi.“

„Ke stáru začínám bejt útlocitnej.“

„Myslel jsem si, že jsi nám to nikdy nedovolil, abysme k nim nic necejtili.“

„Prostě jsem nikdy neměl hlavu na jména.“

„Jo tak,“ řekl jsem mu a podíval se na něj z výšky. „Co takhle Rusty?“

„Na takový jméno je potřeba pořádné kabrňák.“

„A kolik je ti vlastně teď?“

Zasmál se tomu podruhé a vzal matku do náruče, aby ji odnesl.

Kvůli bahnění, které mi sebralo veškerý čas, jsem toho ze zpráv moc nepochytil a otec se vyhýbal telefonu jako čert kříži.

To, že jsme žili osamoceně, platilo víc než kdy jindy. Nikdo neriskoval zajiždění na farmy. Zásobovali nás jídlem. Masem a zapečenými bramborami a biskupským chlebičkem, který zabalili a poslali k nám po řece plné dezinfekce. Pak na ně už i to bylo moc. Nemoc se mohla přenášet v nose, ve vlasech a na oční sliznici — pouhý pohled na farmu byl nebezpečný. Do konce ani turisté nebyli tak pitomí, aby sem jezdili na návštěvu.

Nedošlo mi to až do chvíle, kdy k nám přijel chlápek z jatek, aby sebral mrtvou bahnici. Stěží jsem ho mohl přesvědčit, měl moc práce. „Umřela normálně,“ řekl jsem mu. „Tak, jak to má být.“

„Věřím vám,“ řekl, připoutal bahnici k noze řetěz a vytáhl ji na dodávku.

„Bylo to po porodu. Navíc už měla to nejlepší za sebou.“

„Tak je to vždycky.“

„Máte toho dneska ještě hodně?“

„Teď mám pauzu na večeri.“

Než odjel, nepodíval se mi do očí.

Ve stádu se známky nemoci nedaly přehlédnout. Narozená jehňata byla v pořádku, ale člověk z toho měl jiný pocit — některá měla méně síly než jejich matky. Hlava jim na krku visela, jako by je její nošení nadmíru namáhalo. Otec si je prohlédl. „To je kvůli bahně, který se z nich ještě musí umejt, to je to, co je zpomaluje.“ Když je to neurychlilo, našel si jiný důvod. Tvrdil, že ten rok je moc chladno. Sníh se drží v nížinách. Pak to byly otevřené sudy s chemikáliemi. Zplodiny ve větru. Nalétavající káňata. Vyzáblé vrány na plotě. Příliš hlasitý šum z holovrchů. Naše vystresované ruce. Obrácené trsy hadího kořene, líčidla a bařičky. Zaběhlý vořech. Dveře, na kterých nebyla jehněčí krev. Mléčná horečka. Modrý jazyk. Klusavka. Hnisavá tlama. Sněť šelestivá. Plicnivky. Svrab. Pasterelóza. Fasciolóza.

Co den, to nová teorie. Na nic jsem se neptal. Slintavka a kulhavka. Z těch pitomých slov se mi dělalo zle.

Přijel k nám veterinář. Jmenoval se Robbie Slater — byl to dobrý kluk, a navíc místní. Ohlásil se u přejezdového roštu a vystoupil z auta oblečený do bílého gumového obleku jako kosmonaut. Šel jsem ho pozdravit a on na mě spustil, jako by mě nikdy předtím neviděl. Místo kravského hnoje jsem z něj cítil nemocniční dezinfekci.

Vzal jsem ho do výběhu, kde přebývaly bahnice. Posadil se sám k zídce. Vzal jsem rukou jednu ovci pod krkem a dovedl ji k němu, jako bych ji předváděl na přehlídce. Vytáhl ji a posadil ji na zadek. Palcem v rukavici jí přejel po zubech a zatřepal jí nohou, aby si ji mohl pořádně prohlédnout, a pak ji nechal odběhnout. Řekl mi, abych přivedl další ovci a další, až takhle viděl čtyři nebo pět z nich. „Jsou trochu zpomalený, ne?“ řekl.

„A co bys čekal? Jsou zavřený, a tak jim zlenivěly kosti.“
„Takže jsi je izoloval?“
„Jasně že jo, vždyť jste mi to nakázali.“
„Divil by ses, jak to tady chodí.“ Došel si pro jedno jehně, ale neprohlížel ho dlouho, než ho pustil. Stál a díval se, jak si zase lehají. „Prohlídl sis je poslední dobou?“
„Copak chodím se zavřenejma očima?“
„Myslím, jestli ses jim podíval do tlamy, Steve.“
„Co mají s tlamou?“
„Několik z nich má na dásních léze.“
„Léze? Samozřejmě že mají léze v tlamě. Chtěl bych tě vidět, jak sežereš půlku svahu a neporežeš si při tom hubu.“
„Jsou to léze.“
„Takže to podle tebe mají?“
„Těžko říct.“
„A kolik dalších takovejch jsi viděl?“
„To je těžko říct.“
„Zkus začít s tím, co je lehký. Kolik z těch, co jsi otestoval, se ukázalo jako pozitivní?“
„Teď testy neprovádíme.“
„Zabíjíte je bez testů?“
„Když je to v okruhu pěti kilometrů od místa, kde vypukla epidemie, zlikvidují se a nikdo se s tím nepáře. Jsem tu jen proto, abych zjistil, jak daleko se to dostalo.“
„Odkud?“
„Z Caldhithu. Z farmy Williama Herna.“

Pak přijela dodávka a za ní další. Vyklopila svůj obsah — na naši farmu se vrhla četa oblečená do bílých overalů, v rukách košťata a kýble a pušky. Vojáci si opřeli boty o nárazník dodávky a postříkali je dezinfekcí.

Zaklepali nám na dveře. Byli zdvořilí. Milí. Rozdávali rozkazy. Jejich velitelka věděla, jak splnit zadaný úkol. „Potřebujeme místo, kam umístíme kabel. Musíme je tam dostat. Kde máte zátěžové banky?“ Všichni kolem ní stáli v pozoru. „Co tím myslíte, že žádné nemáte?“ Zavrtěla hlavou. „Obejdeme se bez nich.“ To řekla několikrát. „Obejdeme se bez nich.“ Za všech okolností zůstávala v klidu. Připomínala nám, co je třeba, a nekládala do hlasu nic, co by se mě mohlo dotknout.

Vyšel jsem na pastvinu, brodil se mezi našimi zvířaty a všechny známky nemoci se najednou schovaly. Ovce se mi shromáždily u nohou, následovaly moje ruce a houpavě kráčely po mém boku. Naše fena Molly se plížila od ohrady k ohradě a sledovala mě pozorněji než naše herdvičky. Přiložil jsem si píšťalku ke rtům. „Hni sebou. Hni se!“ Molly shromáždila stádo a vedla je do uzavřeného výběhu, a zatímco ovce zaplouvaly za bránu, držela je pohromadě. Četa je sledovala ve stoje, oblečená do zabijáckého oblečení. Ruce za zády, rukavice natažené přes rukávy, na nohou kondomy. Přívěs posloužil jako jateční box. Chtěli, aby každá ovce dostala čistou ránu v prostoru, kde se nemohla pohnout, a pak je kladli na hromadu. Chtěli, aby se stěny boxu udržovaly pro každé další zvíře čisté. A mrtvé ovce namočili do dezinfekce a nechali je být, dokud je nespálí.

Zpočátku šlo zabíjení dobře, pokud se dá takto mluvit o likvidaci, nejdřív přišla rána, pak ovce žuchla, někdy při tom vybekla a pak nastoupil ovčácký pes, který stál ovcím po boku, aby je udržel v klidu. Hlaveň pušky se přikládala mezi uši a kulky létaly podél páteře, takže ovcím zůstaly vězet v hlavě. Pušky za to, co se dělo, nemohly. Pak se ale stěny boxu zaneřádily, umazaly se od hnoje, tekla z nich moč, žalostně prolitá krev, a to všechno stékalo na dřevěnou rampu, a když jsme

ovcím nepomohli nahoru, klouzaly dolů, padaly na šíji nebo vyskakovaly, aby se dostaly zpátky do výběhu. Neměli jsme dost velkou ohradu, a tak když se jedna oddělila od stáda, udělala to i druhá, a nakonec i všechny ostatní, skákaly a vrážely do sebe, bok po boku. Nedaly se zastavit, aniž by nás udupaly. Berani vepředu naráželi hlavami do zdi, až se kameny otrásaly, a jehnice vzadu se na ně tlačily, přelézaly přes ně a udělaly si z ostatních schody. Jedna se protáhla tak daleko, že si rozřízla břicho o drát a přepadla na druhou stranu, a tím vytvořila mezeru pro ostatní, aby mohly utéct. „Tudy,“ zakřičel jsem na Molly. Zkusila na ně štěkat zepředu a otáčela je. „Tudy!“ Dostala kopytem do oka a sama utekla. Zalezla do hloží, zachytila se kožichem o ostružiny a suchopýr a podělala se.

Mohlo by vás napadnout, že vojáci budou mít víc rozumu než ovce. Ale začali se chovat jako smyslů zbavení. Honili ovce pěšky a stříleli na ty, které stály u zdi, žlabu i jinde. Vrhali se jim na záda s nožem a nechávali je vykrvácet, vytahovali je obouruč, a když se zasekly, vráželi jim do lebky pruty a z beraních rohů si dělali držadla. Přečkali smrtelné návaly zvířete, které svírali mezi nohama, a pak se znovu postavili, aby sejmuli další.

Uháněl jsem jako o život. Přeskočil jsem bránu a běžel přes pole, utíkal jsem, jako by mi za zadkem hořela koudel, a chytil jsem za přední nohy jednu bahnici. Pustil ji. Další jehnice se vrhaly na zem, jen co jsem se k nim přiblížil. Utíkal jsem dál. Slyšel jsem někoho z čety, jak huláká: „Přiveďte sem farmáře zpátky! Aby je uklidnil.“ Půlka ovcí byla mrtvá nebo šílená, jejich rounem pomalu prosakovaly rány po kulkách a četa vehnala menší skupinu do stodoly. Ovce se zastavily — pophupovaly hlavami, aby si udělaly prostor k útoku, a když se k nim kdokoli přiblížil, vrhaly se na něj jako lišky. Jedna ovce

srazila vysokého vojáka na zadek, dupala mu po hrudi a on ji pak ze země zastřelil. Každou ovci sejmuli třemi nebo čtyřmi výstřely a klestili si cestu k dalším. „Kde je ten zmetek?“ Holka, která to měla pod palcem, mě zahlédla ve výběhu. „Musíte je udržet uvnitř.“ Nechápal jsem, s kým to mluví. Sprostě zaklela, došla k feně, zvedla ji a čekala, až se vrátím. „Vezměte si ji a mazejte do domu.“

„Nepotřebujete mě?“

„Sám jste si vybral, že u toho budete.“

„Jsou to moje ovce.“

„Padejte domů!“

Musel jsem Molly držet, abych ji uklidnil. Štěkala mi do ucha a škrábala mě měkkými tlapkami. Přitiskl jsem si ji hlavou ke krku a cítil její žebra. Vzpomínám si, že voněla po sušenkách. V domě se mě nechtěla pustit — převálil jsem ji na záda a strčil do postele. Šel jsem do kuchyně, pořád dokola jsem zapínal varnou konvici, s prázdným hrnkem před sebou. Nebyl jsem si jistý, že se dokážu podívat na ovci, aniž bych viděl, jak se jí z díry na hlavě řine krev, pustil jsem si televizi a díval se na ni několik hodin, jako bych já byl chudák. Ačkoli jsem dal hlasitost na maximum, pořád jsem slyšel výstřely, ale intervaly mezi ranami se prodlužovaly a nakonec nezůstalo nic než ticho.

Další zaklepání na dveře. Ta holka se vrátila, aby mi řekla, že se chystají odjet. „Kdy je spálíte?“ zeptal jsem se.

„Je to malá farma,“ řekla. „V Caldithu o kousek dál přijdou o tisícovky. Nebo i o víc. Možná zítra. Možná příští týden nebo i později.“

„Nemůžete je přesunout? Aby nebyly v ohradě?“

„Můžete to udělat sám. Ale nedoporučovala bych to.“

„Vidíme na ně přímo z okna v kuchyni. I z okna na záchodě, když se koukneme ven.“

„Ani to bych vám nedoporučovala,“ řekla. A tak jsem nechal závěsy zatažené.

Navzdory jejím řečem si druhý den těla vyzvedli a odvezli je do výkopu, který zřídili v údolí tři kilometry odtud. Podle všeho to šlo rychle. Na jiných farmách ležely ovce tak dlouho, že místní voda začala chutnat po vlně. To, že navštívili i Montgarth, se dalo zjistit jen podle krve, která se rozlila po silnici, když odjížděli.

Tán

Druhý den poté, co je odvezli, jsem poprvé v životě vylehával, nebo jak by se dal označit stav, když je pět hodin ráno a vy jste tak dlouho hypnotizovali tvary kolem postele, že vidíte i ve tmě. Vstal jsem a obul si holiny, abych měl pocit, že jsem užitečný. Říkal jsem si, že až se vrátím do výběhu, budu vědět, co dělat.

Ocitl jsem se v holovrších — cítil jsem se mrňavý jako všechno, co jsem viděl na obzoru. Pastvina byla ještě zablácenější než dřív a všude panovalo ticho. Určitě si říkáte, že na místech, kam člověk před něčím utíká, je ticho vždycky. Já však vím, co znamená skutečné ticho. Je to objevit zvonění v uších, o kterém jste nevěděli, že jím trpíte. Je to to, co neslyšíte. Když je ve vzduchu zřetelně cítit smrt, kavky a havrani a vrány ani nemuknou.

Díval jsem se na naše prázdná pole a plánoval si, jak začneme odznova. Slyšel jsem o chlápčích, kteří pěstovali jablka a vyráběli z nich cider a tak — a vedlo se jim. Ale co s jablky na jatkách? Tak třeba jahody? Zkusit je tady. Mohl bych je zasadit do hrudek psích hoven a dařilo by se jim. Ne že by tady dorostly do velikosti angreštu. A co zeli? Nikdo by nepoznal, jestli náhodou neshnilo.

Stál jsem na místě, kde jsme rodili jehňata, a myslel na všechny ty lži, když vtom jsem zaslechl hlásek.

Jak. Jak. Jak.

Každé slovo se do mě zařízlo, hvízdalo a rozléhalo se mi v uších. *Jak.*

Tady venku se zvuky nesou strašně daleko. Ohlédl jsem se, abych zjistil, jestli tu není otec. Nikdo. Zastavil jsem se a zvuk

se začal ozývat znovu, tlumeně. Jako by byl napěchovaný do plechovky kdesi v mém mozku. Dal jsem si facku, abych ho vypustil, a otočil se kolem své osy, abych zjistil, jestli se mi neschovává mezi rameny. Říkal jsem si, že jsem možná zešílel. Neznervóznělo mě to tak, jak by mělo.

Když jsem se pohnul, zvuk zesílil a pak zase zeslábl. Na zdařbůh jsem vykročil ve snaze nalézt zdroj toho zvuku a pak jsem se zachoval zdvořile — odpověděl jsem mu. *Jak jako jak? Co jako jak?*

Odpověděl mi akorát: *Jak*.

Namířil jsem si to tam, kde se zvuk ozýval nejzřetelněji, a když zmizel, zastavil jsem se. Pod nohama jsem neměl nic než bahno a ani teď se nemůžu zbavit myšlenky, že na mě mluvil někdo jiný.

Bahno se pohnulo. Neurčité zachvění. *Jak*, řeklo.

Přistoupil jsem blíž. *Dej pokoj. Jak jako co?*

Bylo to bečení. Jehněčí bečení. Nic jiného to být nemohlo. Mladé herdwičky jsou černé jako uhel, i oči mají černé, a tak jsem si klekl, abych ho viděl, a rozhrnoval hroudy bahna. Plazil jsem se dál, až jsem si všiml, jak se ten hajzlík hýbe. Dýchal celým tělem a na zádech měl víc bahna než masa. Začal jsem hrabat. Vytahoval jsem studené hroudy. Zahlédl jsem červeno-hnědý odstín jeho srsti. Došlo mi, že je to Rusty. Trochu jsem ho otřel kabátem a zavinul ho do pláštěnky.

V domě se zahřát nemohl. Otec ho nevytápěl — tvrdil, že dům slouží akorát na spaní. Musel jsem mu napustit vanu a třikrát do ní přilít vodu z varné konvice. Rozmrazil jsem trochu mleziva a rozevřel jehněti hrdlo dvěma prsty, abych mu strčil hadičku do žaludku, a ne do plic. Oči mu cukaly a s nimi i plece a kolena. S každým zatřesením trochu oživilo. Zabalil jsem ho do deky a pak jsme spolu seděli na pohovce

a dívali se na telku. Za chvíli se dostalo do formy, krmilo se samo čímkoli, co jsem mu dal pod nos, a vesele sralo na koberec. Pořád jsem mu nakukoval do tlamy — jestli se mu netvoří léze. Seděl jsem tam a držel jehně tak dlouho, dokud se zase nesetmělo. Všechno, co zůstalo z farmy, mi spalo na koleni.

Byli jsme na Montgarthu jedni z prvních, které zničili, a řekl bych, že jsme z toho vyvázli líp, protože jsme nemohli padnout moc hluboko. Za mala mi otec, děda a další farmáři vyprávěli historky o Westmorlandu. O dobách, než vznikla Cumbrie, a jako se jinde vyprávějí příběhy o starých známkách a parních vlcích, já jsem slýchal o tom, na co zašly ostatní farmy. Podobně jako vojáci vzpomínají na válku a chtějí se do ní vrátit. Nás dostala nemoc, tak zněl náš příběh, ale nemohl jsem si pomoci a říkal si, že slintavka a kulhavka pro ni není ten správný název. V hlavě se mi honila jediná věc, stejně jako předtím bečení. *William Herne. Ten sráč William Herne.*

Williama jsem znal od narození. Vyrostli jsme jako sousedi, kteří se přes kopce mezi sebou navzájem neviděli. Caldhithe, kde žil, byla jedna z posledních velkých farem z Westmorlandu, dost velká na to, aby se dostala na curdaleské mapy. Když řeknu, že na ní žilo tisíc ovcí, nemusí vám to připadat jako kdovíjak moc, ale na místní poměry to bylo hodně a Caldhithe byl jeho. Celý.

Většina farmářů si půdu pronajímala. Platila za ni. Když vám někdo řekl, abyste vypadli z jeho pozemku, jinak vás zastřelí, neměl tak úplně pravdu. O životě v holovrších byste měli vědět jednu věc. Nikdy v nich nejde o peníze. Člověk tu žije proto, že může být ten nejvyšší chlap na okolních osmi kilometrech čtverečních. Osobní vlastnictví něco znamená. Všechny rokle, potoky, svahy, srázy, bažiny, údolí a zvětralé bílé balvany patří vám. Šípkové keře a hlodáše v pangejtu u silnice i na silnici.

Olše s vlastním políčkem a březová semínka v žaludku konipasů a pěnic. Když vám lidi přejdou přes pozemek, je to proto, že jim to dovolíte. Když stráví den koukáním na hory a údolí, to od vás si půjčují výhled. Krajina v oblasti holovrchů je pustá, a tak vám budiž prominuto, že v ní nevidíte mocnou říši, ale přesně tak jsme ji chápali a nejvíc z nás William.

Vlastnil půdu pod svýma nohama a vypadalo to, jako by si myslel, že mu patří všechno, na co šlápne. Každý o něm znal nějakou historku. Jak prodával věci, na které neměl právo — kanystry nezdaněné nafty nebo vyřazené vozíky z břidlicových dolů. Používal druh krmiva pro dobytek, ze kterého by se pozvracel i ten největší ranař. V praxi to znamenalo, že se jeho jehňata rodila s větším množstvím masa, kostí a tuku. Jeho ovce se potulovaly na nesprávné straně Bletterského vrchu, jeho berani očichávali vaše samice a on si myslel, že vám tím skládají kompliment. Když jste mu řekli, aby šel do hajzlu, opáčil, abyste si to vyřešili se svým pronajimatelem.

Nic z toho mi nevadilo. Když si ani tady nemůžete dělat, co se vám zlíbí, nepovede se vám to nikde. Pokud mě nechával na pokoji, dělal jsem to samé.

Bylo to týden poté, co zmasakrovali otcovo stádo. Neměl jsem co na práci, a tak jsem do zblbnutí koukal na telku a zkoušel vysedávat v kuchyni, přebýval jsem tam se svými myšlenkami, ze kterých mi bylo ještě hůř než z televize, a tak jsem si zapnul rádio. Chtěl jsem slyšet něčí hlas. Pustil jsem si zprávy, jako bych netušil, co se z nich dozvím. Všechny farmy v Curdalů byly vybité, platilo to i pro farmy v Ullswateru a po celém Edenu, na naší straně řeky Pishon nezůstala jediná ovce ani kráva. Platilo to pro všechny farmy kromě jedné. V Caldithu měli problémy, už několik dní. U Williama Herna. „Co kdybych